

Överenskomna standarder och profiler för metadata

VÄL HANTERADE MILJÖDATA KOMMER TILL NYTTA OCH GÖR SKILLNAD FÖR MILJÖN

Version 1.0, 2020-01-09

Denna specifikation över överenskomna standarder och profiler för metadata är framtaget som bilaga till Rekommendationer för metadatahantering samt förvaltas och uppdateras av Förvaltningsgruppen för Strategi för miljödatahantering under Miljöinformationsrådet.¹

¹ <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Digitalisering-inom-miljoområdet--Smartare-miljoinformation/Miljoinformationsradet/>

Överenskomna standarder och profiler för metadata

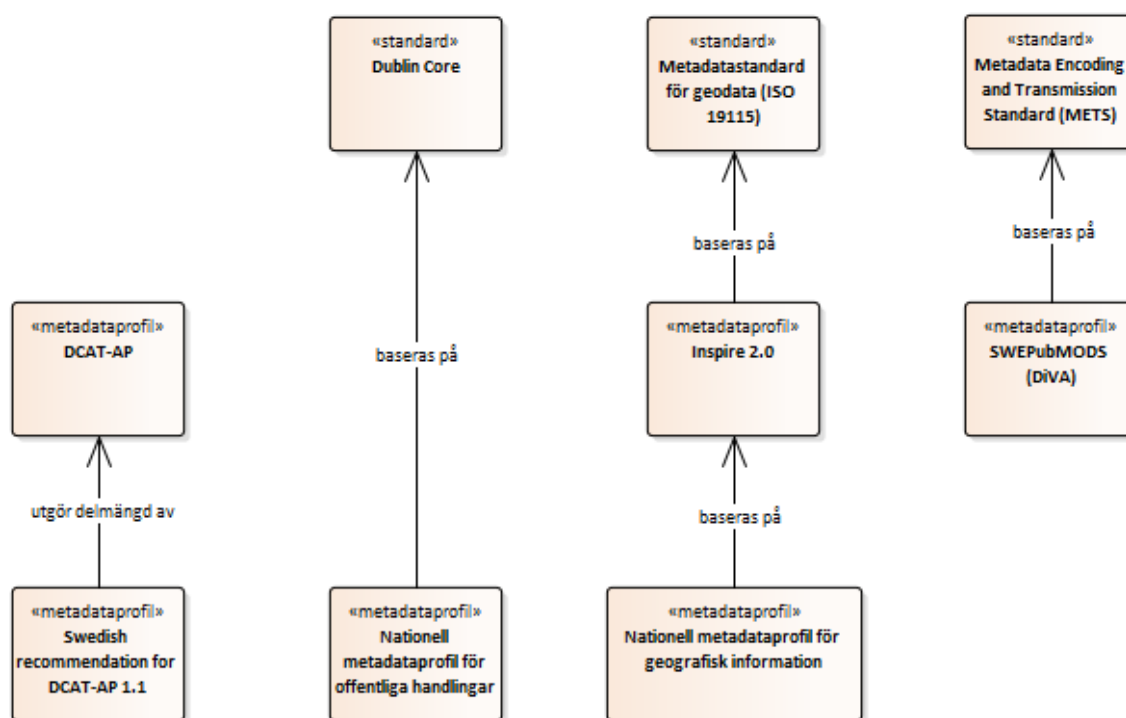

Diagram: Standarder och profiler för metadata som används inom Miljösvetige

Profiler för offentliga handlingar

1. Profiler gemensamma för alla typer av offentliga handlingar

1.1 Data Catalogue Vocabulary Application Profile for data portals in Europe (DCAT-AP)

DCAT-AP² är en specifikation baserad på W3C's Data Catalogue vocabulary (DCAT) för att underlätta utbyte av metadata mellan metadatakataloger och presentation av metadata i olika metadataportaler³. Sveriges myndigheter ska enligt [lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen \(2010:566\)](#) publicera förteckningar, och tillhörande information, så kallade PSI-förteckningar, över den information/data myndigheten tillhandahåller digitalt.

*DCAT-AP 1.1 nationell profil*⁴. För att leverera metadata till den svenska öppnadata/PSI-portalen⁵ krävs att metadataprofiler för datamängder (strukturerad data) innehåller elementen i eller är mappad mot *DCAT-AP 1.1 nationell profil*. Ostrukturerad data (myndighetspublikationer och övriga handlingar) utgör en datamängd per katalog.

² Framtaget av EU-kommissionens program för interoperabilitetslösningar (ISA) https://joinup.ec.europa.eu/asset/dcat_application_profile/description.

³ Det finns ett behov av att kunna skicka metadata om informationsmängder mellan olika metadatakataloger för publicering i olika metadataportaler. Metadata ska kunna spridas/ användas/återanvändas för flera olika syften även om de från början tagits fram för specifika behov, t.ex. utifrån olika rättsakter, eller av olika aktörer, t.ex. myndigheter.

⁴ <https://opnadata.se/strukturera-metadatan-enligt-dcat-ap-formatet/>

⁵ <https://www.opnadata.se>

1.2. Förvaltningsgemensam specifikation (FGS)

FGS⁶ står för förvaltningsgemensam specifikation och en sådan beskriver hur information ska struktureras, märkas med metadata och paketeras när den överförs mellan verksamhetssystem eller till ett elektroniskt arkiv (s.k. e-arkiv). FGS:er är en specificering av Metadata Encoding and Transmission Standard (METS)⁷.

I dagsläget finns det bl.a. FGS:er för e-arkiv, arkivredovisning och ärendehantering. Publiceringssystemet DiVA är förberett för att kunna leverera paket med publikationer till e-arkiv i det här formatet. Dessa specifikationer används framförallt vid överförande av information till Riksarkivet⁸.

2. Profiler för datamängder i Miljö Sverige

2.1. Metadatastandard för geodata ISO 19115

Metadatastandard för geodata ISO 19115 är en innehållsstandard som definierar vilken information som ska dokumenteras i en metadatapost. ISO 19139 producerar ett XML-schema som definierar hur metadata som är strukturerad enligt ISO 19115 lagras i XML-format. Kraven i förordningen om geografisk miljöinformation (Inspire) grundas på ISO 19115 och ISO 19139.

2.2. Profil för geografisk miljöinformation

Profil för geografisk miljöinformation är en delmängd av *Nationell metadataprofil för geografisk information* (se nedan). Profilen är avsedd för miljöinformation med geografisk koppling som inte lyder under (Inspire) och där det är lägre krav rörande vilka element som ska vara obligatoriska.

Skördningsgränssnitt för att exponera metadata för miljödata är vanligen Catalogue Services for the Web (CSW⁹).

2.3. Nationell metadataprofil för geografisk information

Nationell metadataprofil för geografisk information är en teknisk specifikation (SIS-TS 80:2018)¹⁰ som uppfyller Inspires krav och grundas på ISO 19115 och ISO 19139. Denna profil klargör vilka metadata som ska registreras för de resurser (datamängder, datamängdsserier och tjänster) som ska ingå i den svenska infrastrukturen för geodata. Skördningsgränssnitt för att exponera metadata för geodata är vanligen Catalogue Services for the Web (CSW¹¹).

3. Profiler för myndighetspublikationer¹².

3.1. Digitala vetenskapliga arkivet (DiVA)

Digitala Vetenskapliga Arkivet (DiVA) är ett digitalt publiceringssystem bestående av metadataeditor, lagring, fasta länkar ([URN:NBN](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:se:diVA)) och söktjänst som ger automatisk

⁶ <https://riksarkivet.se/fgs-earkiv>

⁷ <http://www.loc.gov/standards/mets/>

⁸ <https://riksarkivet.se/medium-och-formatval>

⁹ <https://www.opengeospatial.org/standards/cat>

¹⁰ <https://www.geodata.se/globalassets/dokumentarkiv/portal/nationell-metadataprofil.pdf>

¹¹ <https://www.opengeospatial.org/standards/cat>

¹² https://www.kb.se/download/18.35c0947e16241f88fe9d3d/1522831894935/Eplik_t_myn_digheter140917.pdf

sökbarhet i Google¹³. DiVA är en samverkanslösning som driftas och förvaltas av Uppsala universitet och utvecklas i samverkan mellan ca 50 universitet/högskolor/myndigheter. Swepub hämtar metadata från DiVA. E-plikt kan levereras via DiVA till Kungliga biblioteket i enlighet med [Lag \(2012:492\) om pliktexemplar av elektroniskt material](#).

DiVA använder en [profil](#) för publikationer som bygger på [SwePubMODS](#), den svenska nationella varianten av MODS¹⁴. Det skördningsgränssnitt som DiVA exponerar utåt är The Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting ([OAI-pmh](#)).

3.2. *Nationellt index för metadata från publikationsdatabaser (Swepub)*

De organisationer i Miljösverige som inte använder DiVA för sina myndighetspublikationer bör (förutom e-pliktleverans till Kungliga biblioteket) för att möjliggöra analys och spridning av sina publikationer leverera metadata om sina myndighetspublikationer till Swepub¹⁵. Swepub är ett nationellt index över metadata från publiceringssystem som ingår i den nationella forskningsinfrastrukturen med direkt koppling till bland annat Prisma.¹⁶

För att leverera metadata till SwePub krävs profilen [SwePubMODS](#). Metadataposter hämtas från de lokala publiceringsdatabaserna med hjälp av The Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting ([OAI-pmh](#)).

4. *Profiler för övriga handlingar*

Övriga handlingar är ostrukturerade handlingar som inte är myndighetspublikationer.

4.1. *Nationell metadataprofil för offentliga handlingar¹⁷*

Den här metadataprofilen används för de offentliga handlingar som inte är strukturerad data (datamängder) eller myndighetspublikationer. Profilen bygger på Dublin Core¹⁸ och används idag för IED-beslut¹⁹, för att tillgängliggöra dessa enligt IED-direktivet²⁰.

4.2. *Verksamhetsstödssystemspecifika och produktspecifika metadatafiler för övriga handlingar*

Alla organisationer har metadatahantering som är specifik för verksamhetsstödssystem eller produktspecifik, till exempel ärendehanteringssystem och arkiv. Dessa kan redovisas som en datamängd per katalog eller som en metadata-post per organisation med hänvisning till registrator.

¹³ <https://wiki.epc.uu.se/display/DIN/DiVA-konsortiet>

¹⁴ The **Metadata Object Description Schema (MODS)** är ett XML-baserat bibliografiskt schema. <https://www.loc.gov/standards/mods/>

¹⁵ <http://swepub.kb.se/help.jsp>

¹⁶ Prisma är ett system för forskningsansökningar. <https://prisma.research.se/>

¹⁷ <https://lankadedata.se/spec/nmoh/>

¹⁸ <http://dublincore.org/>

¹⁹ <https://metadatasoktest.naturvardsverket.se/>

²⁰ <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Industriutslappsdirektivet--IED/>

SMART
MILJÖ-
INFORMATION

